

Nr B 26

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i rättegångsbalken m. m.; given Stockholms slott den 6 juni 1958.

Under åberopande av bilagda i statsrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt 87 § regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändring i rättegångsbalken;
- 2) lag om ändring i strafflagen; samt
- 3) lag om ändrad lydelse av 6 § lagen den 20 december 1946 (nr 807) om handläggning av domstolsärenden.

GUSTAF ADOLF

Ingvar Lindell

Propositionens huvudsakliga innehåll

För närvarande gäller beträffande häradsrätts sammansättning i brottmål att nämnd alltid skall medverka vid huvudförhandling. I nämnden skall sitta minst sju och högst nio personer utom i bötesmålen, då häradsrätt är domför med tre i nämnden. I propositionen föreslås att häradsrätt, i likhet med vad som redan beslutats beträffande rådhusrätt, från och med den 1 januari 1959 skall bli domför med tre i nämnden vid handläggning av mål om brott, varå fängelse men ej straffarbete eller avsättning kan följa. Vidare föreslås att bötesmålen, såsom för närvarande gäller vid rådhusrätt, skall i häradsrätt kunna avgöras utan nämnd (se propositionen nr 159 till årets förra riksdag).

Förslag
till
Lag
om ändring i rättegångsbalken

Härigenom förordnas, att 1 kap. 4 och 5 §§ rättegångsbalken skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 Kap.

4 §.

I häradsrätt dömer häradshövdingen med nämnd. Häradsrätten vare dock domför utan nämnd vid måls avgörande utan huvudförhandling samt annan handläggning, som ej sker vid huvudförhandling eller syn å stället, så ock i tvistemål vid huvudförhandling, som hålles i omedelbart samband med förberedelsen.

I häradsrätt dömer häradshövdingen med nämnd. Häradsrätten vare dock domför utan nämnd vid måls avgörande utan huvudförhandling samt annan handläggning, som ej sker vid huvudförhandling eller syn å stället, så ock i tvistemål vid huvudförhandling, som hålles i omedelbart samband med förberedelsen. *Lag samma vare i fråga om huvudförhandling och syn å stället i brottmål, om målet rör allenast ansvar för brott, varå icke kan följä svårare straff än böter, och i målet ej förekommer anledning, att målsägande finnes.*

5 §.

I tingslag — — — — — deras antal.

I nämnd skola sitta minst sju och högst nio. *Rör mål allenast ansvar för brott, varå icke kan följä svårare straff än böter, och förekommer i målet ej anledning, att målsägande finnes, eller hålles syn å stället utom*

I nämnd skola sitta minst sju och högst nio. *I mål om brott, varå icke kan följä straffarbete eller avsättning, så ock vid syn å stället utom huvudförhandling vare dock häradsrätten domför med tre i nämnden.*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

huvudförhandling, vare dock häradsrätten domför med tre i nämnden.

Häradshövdingen fördele — — — — — inom nämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1959. Om häradsrätts sammansättning i mål, vari huvudförhandling påbörjats före nämnda dag, gälle vad i äldre lag är stadgat.

Förslag
till
Lag
om ändring i strafflagen

Härigenom förordnas, att 4 kap. 4 § strafflagen¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse²)

(Föreslagen lydelse)

4 Kap.

4 §.

Förekommer till — — — — — av målen.

Domstolen må ej förordna om förening av straff utan att den dömde erhållit tillfälle att yttra sig. Begär den dömde att bli muntligen hörd, skall tillfälle därtill beredas honom. Angående domstolens sammansättning vid sådant förhör så ock eljest vid avgörande av fråga om förening av straff gälle vad i rättegångsbalken är i allmänhet föreskrivet om domförhet vid huvudförhandling i brottmål; *rådhusrätt* vare dock domför med tre i nämnden. Domstolens avgörande sker genom beslut. Beslutet skall, där ej annorlunda förordnas, lända till efterrättelse ändå att talan däremot föres. Utan avbidan på beslut om förening av straff må ettdera straffet verkställas.

Domstolen må ej förordna om förening av straff utan att den dömde erhållit tillfälle att yttra sig. Begär den dömde att bli muntligen hörd, skall tillfälle därtill beredas honom. Angående domstolens sammansättning vid sådant förhör så ock eljest vid avgörande av fråga om förening av straff gälle vad i rättegångsbalken är i allmänhet föreskrivet om domförhet vid huvudförhandling i brottmål; *underrätt* vare dock domför med tre i nämnden. Domstolens avgörande sker genom beslut. Beslutet skall, där ej annorlunda förordnas, lända till efterrättelse ändå att talan däremot föres. Utan avbidan på beslut om förening av straff må ettdera straffet verkställas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1959. Har förhandling påbörjats före nämnda dag, gälle om rättens sammansättning vad i äldre lag är stadgat.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1958: 10.

² Avser paragrafens lydelse enligt lag den 10 januari 1958, vilken träder i kraft den 1 januari 1959.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 6 § lagen den 20 december 1946 (nr 807)
om handläggning av domstolsärenden**

Härigenom förordnas, att 6 § lagen den 20 december 1946 om handläggning av domstolsärenden¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

6 §.

Underrätt vare — — — — — lagfaren domare.

Vid annan — — — — — ärendet angår

1. adoption, vårdnaden — — — — — andra fall;

2. förmynderskap eller — — — — — 10 § föräldrabalken;

3. förvaltning enligt — — — — — är tvistigt;

4. nedsättning av — — — — — till fusion;

5. förvaltning av — — — — — i sparbank;

6. förordnande eller — — — — — är tvistigt;

7. bestämmande av arvode;

8. tillstånd till — — — — — ägofred; eller

9. dödande av förkommen handling.

Skall i häradsrätt nämnd deltaga, vare häradsrätten i ärende, som avses i andra stycket 2, 3, 6 eller 7, domför med tre i nämnden, dock ej då fråga är om tillstånd till viss förvaltningsåtgärd eller talan mot överförmyndares beslut.

Skall i häradsrätt nämnd deltaga, vare häradsrätten i ärende, som avses i andra stycket 2, 3, 6, 7 eller 9 eller angår intagande i rättens protokoll av förening varom under 8. förmäles, domför med tre i nämnden, dock ej då fråga är om tillstånd till viss förvaltningsåtgärd eller talan mot överförmyndares beslut.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1959.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1954:436.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 juni 1958.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lindell, fråga om *häradsrätts sammansättning i brottmål* samt anför därvid följande.

I propositionen nr 159 till årets förra riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om ändring i rättegångsbalken;
- 2) lag om ändring i strafflagen; samt
- 3) lag om ändrad lydelse av 6 § lagen den 20 december 1946 (nr 807) om handläggning av domstolsärenden.

Propositionen hann emellertid icke upptagas till slutlig behandling av riksdagen före dess upplösning. Då jag icke finner anledning ifrågasätta ändring i nämnda förslag, varöver lagrådets yttrande inhämtats, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte besluta att ny proposition i ämnet av samma innehåll som den förut avlätna skall föreläggas riksdagen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ulla Larsson